

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

UDGIVET AF DANSK LOKOMOTIVMANDS FORENING

NUMMER 1

5. JANUAR 1955

55. ÅRGANG

Uden Udbetaling

Som Tjenestemand har De den særlige Fordel, at De kan købe hele Familiens Tøj paa den samme Konto UDEN Udbetaling og UDEN Afbetalingskontrakt.

Til Herrerne:

Maalkonfektion, syet efter Deres Ønske i helulden Kamgarn med Silkefoer og Super Canvas Indlæg **258⁰⁰**

Færdig Kamgarnshabit med Silkefoer og Super Canvas Indlæg **198⁰⁰**

Helaarsfrakker i originale Tweed'er, moderne Faconer med Bælte **228⁰⁰**

Til Damerne:

Elegante Kjoler - Nyeste Faconer i meget smuk Taftbrocade og mange moderne Farver **168⁰⁰**

Velourfrakker med lækkert svært Silkefoer. I alle Efteraarets Modifarver **198⁰⁰**

Mohairfrakker i den moderne Koksfarve, 100% uldent Stof **265⁰⁰**

J. ALBERTSEN

NØRRE FARIMAGSGADE 68-70

Husk: Den høje Stue * Linie 4-5-7-14-15-16 til Frederiksborggadekrydset

AGA-GAS BELYSNING
SVEJSNING

GASACCUMULATOR
KØBENHAVN * ODENSE * AALBORG * AABYHØJ

BOSCH
DIESELUDSTYR
OG
AUTOTILBEHØR
— den uovertrufne Kvalitet
A/S MAGNETO . KØBENHAVN N

Jernbanevogne af enhver Konstruktion

VOGNFABRIKKEN
SCANDIA A/S
RANDERS

Diesel-elektriske

lokomotiver og motorvogne

1854

1954

FIONETTE

Regnfrakker

Statsanstalten for Livsforsikring

Eneste statsgaranterede Livsforsikringsanstalt

*Billige Præmier * Kontant Bonus*

Hovedkontor: Kampmannsgade 4, København V

Urmager ved Statsbanerne

L. Beyer Holgersen & Søn

(C. Weistrups Eftf.) Grundlagt 1856

Colbjørnsensgade 17, Kbhvn. V, Tlf. Vester 2637

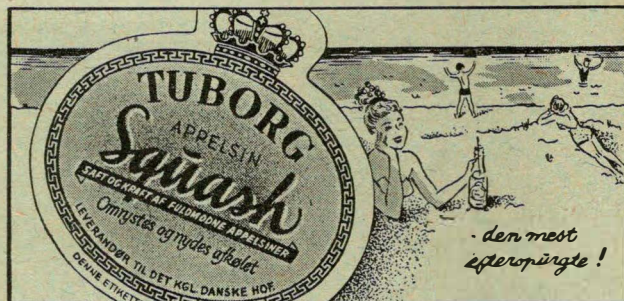
OPTIKER

Felix Schmidts
EFTF.

Nørrevold

Nr. 68 mellem Nørregade og Fiolstræde
Byen 2006-2007

Statsbanernes Brille-Leverandør

Alt i elektriske Maaleinstrumenter

1918 **HM** 1953

Vi udfører Reparationer
og Ændringer af alle Fabri-
kata hurtigt og omhyggeligt

HELWEG MIKKELSEN
Øster Farimagsgade 28
C. 998 (5 Ledn.) Kbhvn. Ø

Vesterbros Ligkistemagasin

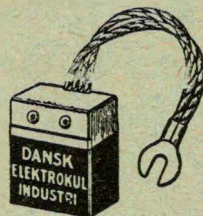
Chr. F. Christensen
Enghavevej 31
Telefon: Eva 1404

Begravelse og Ligbrænding
besørges paa bedste
og billigste Maade

Søn- og Helligdage privat: Hørdumsgade 37, Telefon Eva 5193

Dansk Maskinpakning A/s

Amaliegade 41
København
C. 12528

Klingseyvej 6, Kbhvn.

Telefon Damsø 3132

Hygiejniske Gummivarer
Katalog gratis

Amk. Gummivarer Industri

Vestergade 3 . København K
Tlf. Byen 4195

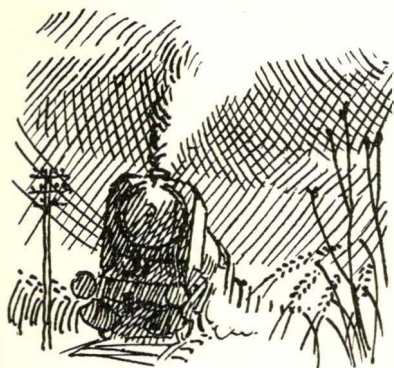
Uniforms-skrædderi, målkonfektion, skrædderi
Spørg om vort ny kontosystem

I. B. Schilder Nørregade 7
København K

De forenede Kulimportører

KUL og KOKS

Holmens Kanal 5 . København K
Telefon 211

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE
NR. 1 - 55. ÅRGANG
5. JANUAR 1955

Indhold:

Ved årskiftet	1
Nordisk nyt	2
Landsoplysningsudvalget	3
Ny færge til Statsbanernes flåde	4
Hvor gammel er vor klode?	5
Fra medlemskredsen	9
Lokomotiver til centralopvarmning	10
Dansk Jernbaneorkesterforbund ..	11
Statsbanepersonalets Bibliotek ..	11
Under DLF	12
Foreningens ekstraordinære medlemmer	12
Juletræsfest	12
Opmærksomhed frabedes	12
Nye adresser	12
Byttelejlighed	12
Personalialia	12
Statsbanepersonalets Sygekasse ..	12

Redaktører:

E. Greve Petersen
(ansvarhavende)
K. B. Knudsen.

Redaktion og ekspedition:
Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon Hell. 7269.
Kontortid 10—16.
Postkonto 20541.

Frederiksberg Bogtrykkeri,
Howitzvej 49.

Ved årskiftet!

Atter svandt et år, og som vanligt gøres begivenhederne op. Stort og småt er gået op i en helhed, men det kan være rimeligt at trække de problemer frem, som i større grad berører vor forening. En standpunkttagen på godt og ondt set ud fra de mål, der har været i tankerne ved problemernes behandling, og de resultater, der næsten aldrig dækker det ønskede, men er udtryk for det mulige ved førte forhandlinger.

Arbejdsvilkårene i organisationsarbejdet strammedes under de særlige økonomiske tilstande, men alligevel lykkedes det for tjenestemandorganisationerne at opnå en lønmæssig fremgang for deres medlemmer og følgelig nå en etape videre i den hensigt at skabe ligevægt mellem indtægts- og udgiftssiden i det daglige leveniveau. Omend resultaterne ikke fuldt ud kom alle parter til gode, var de som helhed betragtet af betydelig værdi, og forhåbentlig kan man imødesee en rolig udvikling i landets økonomi, hvorved forbedringerne får den ønskede virkning.

Selvfølge kendetegner bestræbelserne for højnelse af levestandarden et udkomme med tryghed og tilfredshed i tilværelsen; men arbejdspladsen, hvor grunden lægges, må på samme tid i en ramme, som fremmer lysten til arbejdet.

At skabe arbejdsglæde er i tiden et af midlerne til fremme af arbejds effektivitet og produktion, og man indser det logiske deri. Dette opnås ikke ved en fornuftig tilrettelægning af arbejdsprocessen alene, men selve stedet, hvor denne foregår, må indrettes lyst og praktisk, i hvilken forbindelse den psykologiske virkning er umiddelbar for arbejdets gang. Det være sig på samme måde for de lokaliteter, arbejdstageren skal benytte før og efter arbejdstiden ophør og i arbejdsfrie pauser.

For vor etats vedkommende møder man hos administrationen forståelse og imødekommenhed på dette område, og selv om trænge økonomiske forhold gør sig gældende, har Statsbanerne på udmærket måde fulgt udviklingen op omkring velfærdsforanstaltningerne, således at vi mange steder har fået udført gennemgribende og tidssvarende moderniseringer af vore opholdsbygninger og lokaler. Naturligvis er man ikke ved vejs ende, og selvsagt havde vi gerne set disse velfærdstiltag gennemført i et raskere tempo, men vi anerkender de skete fremskridt og forstår, at der må vises tålmodighed, når der på dette område pålægges Statsbanerne stærke økonomiske restriktioner; men det er en tilfredsstillende, at kontinuiteten i arbejdet ikke afbrydes, selv om bevillingerne nedskæres betydeligt.

At velfærd betyder noget for arbejdsglæden er uomtvisteligt; men det er et ydre forhold i den forstand, at arbejdsgangen er det centrale og afgørende.

For lokomotivmanden er det magtpåliggende at få en arbejds-takt, som nøje svarer til hans arbejdes særlige karakter. Arbejdet kendetegnes ved de krav, der stilles til ham, og det væsentlige ansvar, der hviler på ham i henseende til togets førelse, og de værdier af mennesker og materiel, han på alle døgnets timer skal bringe hurtigt og sikkert frem. Disse krav er med tiden ikke mindsket — tværtimod. Togintensiteten, større belastning, højere

Arbejderkooperationens omfang

600 virksomheder er nu tilsluttet Det kooperative Fællesforbund.

I disse virksomheder beskæftiges cirka 10.000 mennesker, heraf cirka 7500 mænd og 2500 kvinder.

Virksomhederne er fordelt på cirka 60 brugsforeninger, cirka 40 fællesbagerier, cirka 60 marketenderier, cirka 20 brændselsforretninger, cirka 10 bygge- og entreprenørvirksomheder og cirka 40 produktions- og tjenesteydelsesvirksomheder af forskellig art og endelig cirka 300 boligselskaber.

Virksomhedernes samlede årlige omsætning er omkring 600 millioner kroner.

En trediedel af landets befolkning handler i brugsforeninger

Ved en læserundersøgelse fornylig, arrangeret af »Berlingske Tidende«, blev det konstateret, at 30 procent af landets befolkning er medlemmer af brugsforeninger, medens 29 procent handler deri.

At der således skulle være forskel på aktive og passive medlemmer er vel tvivlsomt, men givet er det, at tallene må komme som en meget ubehagelig overraskelse for de kredse, som altid har søgt at bevise, at flere end medlemmerne handler i brugsforeningerne.

Nyt nordisk andelsforbund

Som et sidestykke til de nordiske fællesforeningers indkøbsorganisation, Nordisk Andels Forbund, er der nu dannet en kooperativ eksportorganisation, der har fået navnet Nordisk Andels-Eksport med hovedsæde i København.

Hensigten med nydannelsen er at søge fremmet eksporten fra de nordiske fællesforeninger.

hastighed og skærpet agtpågivenhed er forhold, som i stærk grad tager sin mand. Det gælder derfor om, at tjenesten tilrettelægges under en form, som tilgodeser den kendsgerning, at det altid er en oplagt lokomotivmand, som under de mest forskelligartede vejr- og kørselsforhold skal være garant for sikkerheden.

Der er en tendens til, om ikke underkendende, så dog at se bort fra disse omstændigheder og i højere grad lægge tjenesten med hensyntagen til det faktum, at vi har noget, der hedder 8 timers dagen. Langt fra at påstå, at det førte tjenestelægningsprincip skulle indebære nogen fare for sikkerheden skal man pege på, at den stramning af tjenesteturene, som foregår, er en sådan belastning af lokomotivmanden, at helbredsmæssige grunde træder ind i billedet. Der ligger alene i dette et varsko, og er man kynisk og ser bort fra det menneskelige, ligger der tilbage den for tidlige afgang fra tjenesten, som øger pensionsbyrden for statskassen.

Hvad betaler sig bedst? For os står det sådan, at der for begge parter — administration og personale — ligger en klar fordel i en mindre stram tilrettelægning af tjenesteturene, og i denne forbindelse må ikke glemmes, at udrangering og ophugning af de mindre maskintyper betyder, at den tidligere benyttede udvej til lettere tjeneste i ture, hvor netop disse små maskiner benyttes, ganske bortvejres, og man har nu ikke andet end at holde pinen ud eller gå hjem. Der ligger her problemer, som rette vedkommende bør inddrage i sine overvejelser i det år, vi nu er trådt ind i.

I samme sæt ligger det os på sinde at gentage opfordringen til at rette den manglende anerkendelse af en reel lønmæssig placering i forhold til uddannelse, ansvar og præsteret arbejdsydelse. Argumentationen herfor skal ikke gentages, eftersom vi tidligere har fremført den, ligesom der i det foregående tydeligt er angivet de krav og det ansvar, som lokomotivmanden med god grund finder bør berettiggende ham til en lønmæssig placering, der ligger over den, han for nærværende indtager. Man kan givet ikke i en stadigt stigende udvikling, som for nogle ændrer forholdene raskere, fastholde opbygningen af et lønningssystem, hvor kendsgerningerne ikke kan føres a jour. Som i sit job at være den, der er forrest i toget, vil lokomotivmanden være den, der går foran for at få øvet retfærdighed, og som i det daglige vil han være meget vagtsom, indtil hans vel underbyggede krav sker fyldest.

Indebar det udrundne år en afvejning set i forhold til godt og ondt, er der for det nye problemer nok at tage fat på, og derfor må det være ønskeligt, at landets økonomiske forhold bedres; thi på den baggrund skabes det reelle grundlag for nye fremskridt. Så sandt dette er, vil vi være på vagt for, at man under påskud af mindre stabile økonomiske forhold søger at forringe vore en gang tilkæmpede goder, og stadig er der en parallel fra førkrigstiden, hvor det reale stude snarere svarede til stillingen som statens og samfundets tjener.

Lokomotivmændene er positivt indstillet til samarbejde, og dette skal ikke være anderledes i det nye år. Vi går ind for samarbejde til gavn for vor arbejdsplads og dens eksistens; men vi tænker også på vore familiers tarv, og det forbeholder vi os at søge koordineret i arbejdet.

Landsoplysningsudvalget

Ved nytårstid

Det gamle års dage er talte. Et nyt år har taget sin begyndelse, og ligger foran os med sine tusinde muligheder på godt og ondt. Vi ved end ikke hvad den nærmeste fremtid vil bringe, men med den naturlige menneskelige optimisme, sætter vi alle vor lid til fremtiden, og håber på kommende bedre tider.

Det er naturligt ved årsskiftet ligesom at standse lidt op i det daglige jag, og ved et tilbageblik på tildragelserne i det gamle år søge at bedømme fremtidsudsigterne.

Omend det gamle år ikke tilfulde opfyldte alle de ønsker vi havde sat os indenfor landsoplysningsudvalget, var resultaterne der blev nået i 1954 dog af en sådan karat, at året må betegnes som et godt fremskridtsår.

For første gang havde vor forening et medlemskursus, og selvom der her — som alle andre steder når noget nyt skal prøves — var visse begyndervanskeligheder, var kursets forløb og den interesse og iver deltagerne gik op i arbejdet med, en virkelig glæde, der borger godt for fremtidige medlemskursus.

Tillidsmandskurset er efterhånden blevet en tradition indenfor foreningen. Det er et arbejdets og slidets kursus, der vel navnlig ved den seneste udbygning stiller store krav til den enkelte deltager. Dette års kursus adskilte sig — hvad arbejdsintensiteten angår — vel ikke fra tidligere års, men må dog alligevel betragtes med en særlig interesse, idet vi her for første gang kunne dimittere et hold af kammerater, der havde gennemgået den treårige uddannelse vore kursus nu bygger på.

Der lød ved kursus' afslutning mange anerkendende ord, fra såvel gæster som deltagere, om den måde vore tillidsmandskursus arbejder på, men mon ikke tillidsmændenes egen interesse og glæde over kursus', bedst kom til udtryk da ordføreren for tredje års gruppen på kammeraternes vegne bad om, at udvalget indførte en slags eksamensordning med mulighed for oversidning, og han tilføjede, at hele hans gruppe var parat til frivilligt at melde sig som oversiddere.

Også arbejdet ude i afdelingerne tog i 1954 et ekstra opsving, og nåede en højde vi ikke hidtil har kendt indenfor vor forening. Om denne fremgang kan holde i det kommende år, får vel være ret tvivlsomt, idet en forenings oplysningsarbejde erfaringsmæssigt altid veksler fra år til år. Det kan dog allerede på nuværende tidspunkt siges, at også denne vinters lokale oplysningsarbejde er i en god gænge, dog med den forskel fra sidste år, at studiekredsene er trængt noget tilbage til fordel for besøgs- og foredragsvirksomhed.

Var 1954 et fremskridtsår vi med glæde vil minde, var det dog ikke uden skuffelser. Der er som bekendt sørget for, at træerne ikke vokser ind i himmelen, og for landsoplysningsudvalget må den største skuffelse vel siges at have været, at vi måtte aflyse den påtænkte fællesrejse til Norge.

Der var her — efter vor formening — virkelig

lagt op til en interessant og udbytterig tur, men desværre havde indførelsen af de nye ferieregler medført, at det ikke var muligt at skaffe den nødvendige frihed for de indtegnede deltagere. Vi agter dog på trods heraf ikke at opgive fremtidige fællesrejser, men vil — med skuffelsen fra 1954 in mente — ordne tilrettelæggelsen af kommende ture så betids, at deltagerne selv vil kunne ordne den nødvendige frihed.

For det kommende års vedkommende har landsoplysningsudvalget mange ønsker vi gerne så bragt til udførelse, nogle er allerede så vidt fremme i tilrettelægningsen, at de kan betegnes som realiteter, og her må først og fremmest nævnes medlemskurset til foråret, og tillidsmandskurset, der som sædvanlig afholdes til efteråret. Endvidere påtænker udvalget at arrangere en fællesrejse sidst på sommeren, antagelig i sidste halvdel af august måned, nærmere herom vil snarest fremkomme. Hvor dette års rejse skal gå hen, er endnu ikke endelig fastlagt, men der kan dog røbes så meget, at vi undersøger mulighederne for en tur til Italien. Om rejsens mål vil blive Rom og Neapel, eller om vi må nøjes med et besøg i Venedig, vil alt sammen afhænge af, hvor kostbar en sådan rejse vil blive.

Af andre fællesarrangementer kan nævnes, at vi også i det nye år vil byde på besøg på industri-virksomheder, og om muligt kædes disse besøg sammen med foredrag. Det skal i denne forbindelse nævnes, at besøget på Statsradiofonien, der var så stor en succes, vil blive forsøgt gentaget engang i november/december 1955.

De største ønsker for det kommende år stiller landsoplysningsudvalget dog til det lokale oplysningsarbejde. Vi så her gerne, at endnu flere fik øjnene op for den store værdi, der ligger i dette arbejde, ikke alene for den enkelte, der deltager, men i lige så fuldt mål for den forening vi alle tilhører, og som vi agter og ærer, og hvis fremgang og stadig trivsel er af så uvurderlig betydning for os.

Det er vort store håb indenfor udvalget, at det kommende år vil bringe os endnu et skridt videre på vejen mod større og mere udbredt oplysningsarbejde. Det må være sådan, at udvalgets hovedopgaver bliver hjælpen til det lokale oplysningsarbejde samt vore to kursus. De andre opgaver vi beskæftiger os med — besøgsarrangementer — fællesrejser o. l. — må, trods den ikke ringe betydning de har, idet de fører kammeraterne sammen, dog alligevel betragtes som noget, der er sideordnet det egentlige oplysningsarbejde.

Landsoplysningsudvalget beder derfor — idet vi ønsker alle glædeligt og godt nytår — om at alle vil forstå og anerkende oplysningsarbejdets betydning. Vi anmoder afdelingsbestyrelserne om at igangsætte — og medlemmerne om at deltage i en studiekreds. Vi gentager fra tidligere indlæg her i bladet, skriv til os, hvad I kunne tænke jer, og vi skal gøre, hvad der står i vor magt for at efterkomme ønskerne. Kan I ikke opnå tilslutning til en hel vinters studiekreds, prøv da at arrangere enkelte aftener med emner, der kunne interessere, men skriv snart, hvis I ønsker hjælp, det kan ikke gøres for tidligt.

J. V. Christiansen.

Ny færge til Statsbanernes flåde

Selvom der ved åbningen af Gedser—Grossenbroderuten kun var tale om at oprette en foreløbig forbindelse mellem Skandinavien og Kontinentet, idet den ideelle rute anses for at være ved Rødby—Femern har de cirka 3½ år den nye Østersøforbindelse har eksisteret været et sand bevis på, at der fra det sydlige Danmark må være en overfart. Antallet af rejsende har været stadig stigende, ligesom mængden af overførte biler har været i opadgående retning. Den gamle og absolut hæderkronede dampfærge »Danmark« blev derfor meget snart for lille til at klare denne trafik, som den måtte bestride foruden de enkelte turen til Warnemünde, og fra tysk side blev der derfor den 17. maj 1953 indsat den moderne m/f »Deutschland«.

Allerede den 18. december i år kunne Danske Statsbaner yderligere forøge flåden til overfarten med den meget smukke og yderst moderne motorfærge »Kong Frederik IX«, der tillige er Statsbanernes hidtil største færge.

Det var med berettiget stolthed generaldirektør E. Terkelsen og direktør Christensen fra Helsingør Skibsværft & Maskinbyggeri A/S, præsenterede skibet under prøvesejladsen. Med denne nyerhvervelse er der gennem teknikere og arbejdere påny gjort et fremskridt for at forene det smukke med det behagelige for de rejsende, ligesom der for personalet fra mandskab til officerer er indrettet gode og tidssvarende opholds- og spiserum.

Færgen er dobbeltskruet og forsynet med to ti-cylindrede dieselmotorer fra B & W på ialt 9200 hk ved 180 om/min. Hertil kommer fire hjælpemotorer, hvoraf de to er på tilsammen 1020 hk og de to på 850 hk med 500 om/min.

Det tre-sporede vogndæk kan rumme 10 af de største jernbanepersonvogne eller ca. 30 godsvogne.

Færgen har plads til 1200 passagerer, ved sejlad på Storebælt dog til 2000.

Hvor gammel er vor klode?

Og hvorledes er den dannet?

Af cand. mag. C. E. Andersen.

Teologerne og geologerne er ikke enige.

Når man slår op i gamle kalendere og almanakker, finder man i mange tilfælde angivet, at jorden blev skabt i året 4004 før Kristi fødsel, eventuelt nærmere angivet til d. 26. oktober. — Dette er udregnet på grundlag af bibelstudier af den berømte irske teologiprofessor og ærkebiskop Ussher i 1650-erne.

I vore dage er det navnlig geologer, kemikere, fysikere og astronomer, der interesserer sig for at finde ud af, hvordan jorden og de øvrige himmellegemer er blevet til, og hvornår det det er sket. Deres meninger er baseret på mere jordbundne iagttagelser og mere realistiske ræsonementer. De nøjes ikke med at søge at løse problemet på en enkelt måde, men på en lang række måder, der er delvis eller helt uafhængige af hverandre.

Om dannelsesmåden er der opstillet mange, men lidet underbyggede hypoteser. Tidsbestemmelsesmetoderne er også mangesidigt funderet, men på særdeles solidt grundlag. Aldersbestemmelserne har ved forskellige metoder givet nogenlunde samme resultater. Nogle af metoderne viser ganske vist kun en nedre grænse for alderen, andre derimod en øvre grænse. Men de første har alle givet et minimum over 3000 mill., og de sidste har givet et maksimum under 6000 mill. år; de nyeste konvergerer fra begge sider mod et tal imellem 4000 og 5000 mill. år.

De mange metoder skal ikke opremses her. Men et par af dem skal dog omtales som særlig elegante eksempler.

Atomernes struktur.

Man kender nu 100 grundstoffer, som næsten alle er konstateret i naturen, endda ikke blot på jorden, men også på solen og i stjernerne. Grundstofferne uran og thor indtager

en særstilling ved at have de tunge- ste og mest sammensatte atomkerner, hvis man ser bort fra enkelte grundstoffer, som kun findes i yderst små mængder i naturen eller i laboratorier, hvor de er lavet ved kunst, og som endda er meget ustabile.

Naturligt thor's atomkerner består hver af 142 elektrisk neutrale partikler, neutroner, samt 90 elektriskladede partikler, protoner. Det giver tilsammen 232 kernepartikler. Disse er sammenholdt meget fast ved de mærkelige kræfter, som virker i kernerne på meget små afstande. Protoner, der forekommer isoleret, er forøvrigt brintatomkerner.

Antallet af protoner i en atomkerne er forøvrigt udtryk for antallet af elektriske enhedsladninger, hvorfor atomkernerne kan fastholde netop samme antal elektroner, hvorved det komplette atom fremkommer. Antallet af elektroner bestemmer i deres tur størstedelen af stoffernes kemiske og fysiske egenskaber. Grundstofferne kan derfor tillægges et nummer og indordnes efter numrene i et periodisk system. Thor har altså numret 90.

Nummer 92 er uran. Hovedparten af det naturlige uran har atomkerner, der er sammensat af 92 protoner og 146 neutroner; det giver tilsammen 238 kernepartikler. Dog består nogle af uran-atomkernerne i naturen af kun 92 protoner og 143 neutroner, tilsammen 235 kernepartikler. Det drejer sig blot om 7 $\frac{0}{100}$ af det samlede antal uranatomkerner. De to slags kerner er sammenblandet så grundigt, at alt uran, hvor det end forefindes og i enhver kemisk forbindelse og tilstandsform, opviser praktisk taget samme mængdeforhold mellem uran 238 og uran 235. Man kalder dem isotoper af uran.

Radioaktiviteten.

Om alle disse tre slags atomkerner gælder det, at de er ustabile, hvilket

forøvrigt er tilfældet med næsten alle meget tunge atomkerner i naturen og desuden med enkelte lette samt en mængde lette, der er fremstillet ved kunst. Man kalder dem radioaktive, fordi de udsender partikler med meget store hastigheder. De eksploderer med en vis tidsbestemt sandsynlighed, på tilfældigt tidspunkt for den enkelte kernepartikels vedkommende, men således at et bestemt antal kerner og en bestemt brøkdel af den i øjeblikket forhåndenværende stofmasse omdannes i løbet af hvert sekund eller mikrosekund, år eller milliard år, højst forskelligt fra stof til stof.

Thor-atomkernernes ustabilitet er sådan, at halvdelen af alt thor vil blive omdannet i løbet af 14 milliarder år. For uran 238 er halveringstiden 4,5 milliarder år. Uran 235's halveringstid er derimod kun 700 millioner år. Det nedbrydes altså meget hurtigere. Netop deri må man søge årsagen eller rettere sagt en af årsagerne til, at der er så små mængder uran 235 i forhold til uran 238. Tidligere var mængdeforholdet naturligvis ganske anderledes.

Der forekommer mange forskellige former for radioaktivitet. Men i naturen spiller kun tre-fire slags radioaktivitet nogen større kvantitativ rolle. Vigtigst er alfa-radioaktiviteten, hvorved der udslynges partikler, der hver består af to neutroner og to protoner, tilsammen 4 sammenholdte kernepartikler, en alfa-partikel, netop en kerne af grundstof nr. 2, helium, i form af dens almindelige isotop. I andre tilfælde udsendes blot en elektron, altså en elektrisk elementarladning, der under disse omstændigheder kaldes en betapartikel. I andre tilfælde udsendes et meget energirig lyskvant, der nærmest ligner en røntgenstråle, men som gerne er endnu mere energirigt, og som kaldes en gammapartikel. Gammastrålerne udsendes tilsyneladende samtidig med alfapartiklerne eller betapartiklerne,

men i virkeligheden med en ganske lille tidsforskel, hvilket viser, at gammarradioaktiviteten er en speciel form for radioaktivitet; visse stoffer udvinder forøvrigt kun gammastråler.

Restkernerne bliver i de to førstnævnte tilfælde kerner af et andet grundstof. Også dette er i de fleste tilfælde ustabil og radioaktivt, så det omdannes videre, hvilket gentager sig igennem flere generationer.

Uran's og thor's nedbrydning.

Af moderstofferne thor 232 samt uran 238 og uran 235 dannes der efterhånden helium 4 og bly, henholdsvis i isotopformerne bly 208, bly 206 og bly 207, som er stabile.

Bly, der forefindes i bjergarter, hvori der er meget thor eller uran, består gerne af næsten rent bly 208 henholdsvis uran 206 eller i hvert fald overvejende af den ene eller den anden af disse to isotopformer og kun lidt bly 207.

Det mere almindelige bly, der forekommer i typiske malmlejer eller tilfældigt spredt i bjergarterne, består af både bly 208, bly 207 og bly 206 samt en forholdsvis lille smule bly 204 og altid i praktisk taget samme blandingsforhold. En del af dette bly, antagelig endda hovedparten, er sikkert dannet på samme måde som det udprægede radiobly, men på et meget tidligere tidspunkt og under sådanne forhold, at det siden er blevet blandet, så isotopmængdeforholdene overalt er blevet ens.

Ved at undersøge, hvor stor en del af blyet, der er bly 204, kan man selv i bly af tvivlsom oprindelse finde ud af, hvor stor en del der er dannet tidligt henholdsvis sent, d.v.s. før eller efter dannelsen af de bjergarter, hvori det forekommer.

Nedbrydningsprodukterne viser alderen.

Ved at bestemme mængden af radiobly i sammenligning med mængden af thor og uran i en bjergart kan man få talmateriale i hænde, hvoraf man kan beregne den pågældende bjergarts alder. Skal det laves helt fint, må man undersøge mængden af bly 208 i forhold til mængden af thor og uafhængigt deraf mængden af bly

206 i forhold til bly uran 238. Man kan naturligvis også sammenligne mængden af bly 207 med mængden af uran 235; men begge disse stoffer forekommer kun i forholdsvis små mængder.

Man kan fremdeles finde ud af bjergarternes alder ved at analysere dem for deres indhold af thor og uran sammenlagt, men regnet i forhold til omdannelsestiderne og atomvægtene, og sammenligne disse mængder med mængden af det dannede helium. Dette er dog kun muligt i visse tilfælde, fordi helium er en luftart, der er noget tilbøjelig til at undslippe fra bjergarterne, i hvert fald for en dels vedkommende, så man kun kan finde et minimum for, hvor meget helium, der er dannet. I nogle tilfælde er det dannede helium dog forblevet indekængt i de krystaller, hvori det er dannet, hvilket giver sig udslag i, at man for alle bjergartsprøverne finder samme forhold mellem mængderne af helium og uran og thor.

En ganske anden mulighed er at nøjes med at sammenligne mængden af bly 207 med mængden af bly 206, som varierer efter dannelsesperiodens varighed, idet uran 235, der er moderstoffet for bly 207, oprindeligt udgjorde en forholdsvis større del af uranet end nu. Denne metodes anvendelighed er dog betinget af, at blyet er rent radiodannet bly, eller at man ved at bestemme mængden af bly 204 kan finde ud af, hvor stor en del af blyet, der er dannet af uran, siden bjergarten blev til.

Bjergarternes relative og absolutte alder.

Ved alle disse metoder får man erfaringsmæssigt de samme aldersresultater for de samme bjergarter. For forskellige bjergarter, som geologerne anser for at være samtidige på grund af deres beliggenhedsforhold eller deres dyre- og planteforsteninger, kommer man til de samme alderstal selv ved bestemmelser, der er foretaget af forskellige mennesker og eventuelt efter forskellige metoder. For bjergarter fra forskellige zoner og dannelsesstider finder man forskellige alderstal, som imidlertid kan ordnes

i den rigtige rækkefølge, skønt bjergarternes rækkefølgealder klarlægges af geologerne ved iagttagelser i naturen, medens bjergarternes alder bestemmes af fysikere ved analyser i laboratorier, og som regel uden at nogen af parterne kender noget til hinandens resultater, før de forelægges.

De ældste bjergarter, der forekommer i jordens øverste lag i nogenlunde velbevaret tilstand, og som man har kunnet aldersbestemme, har vist sig at være dannet for godt 3000 mill. år siden. Visse bjergarter, der ikke egner sig til aldersbestemmelse, må endda på grund af deres beliggenhed i forhold til dem man har kunnet aldersbestemme, antages at være lidt ældre.

Alderen af jorden som klode.

Jordkloden som helhed må naturligvis være endnu ældre.

Også herom kan man få oplysninger ved at studere dens indhold af uran og bly.

Thor udgør omkring 15—20 milliontedele af overfladebjergarternes masse. Dette tal er ret sikkert, fordi thor forekommer i næsten alle bjergarter og i stort set ens koncentration; det forekommer ganske vist også i stor koncentration i specielle bjergarter, ja undertiden egentlige thormalme; men sådanne er ret sjældne.

Uran forekommer ligesom thor i næsten alle bjergarter og i ret ens koncentration, som regel omkring 5—6 milliontedele, men kun sjældent i stor koncentration.

De samlede mængder af thor og uran er altså ikke særlig store, men dog ikke helt små.

Blyindholdet af jordens overfladebjergarter synes ifølge ældre undersøgelser at udgøre 4—8 milliontedele og efter nyere undersøgelser 16 milliontedele af overfladebjergarternes samlede masse. Tallet er dog ret usikkert, fordi blykoncentrationen varierer meget fra de almindelige bjergarter med yderst lidt blyindhold til de egentlige blyminerale med meget stort blyindhold, som til gengæld forekommer tilfældigt i malmgange.

De ældste blymængdebestemmelser kan ikke være rigtige. Thi der har været meget mere uran 238 og navnlig

langt mere uran 235 og desuden væsentlig mere thor i tidligere tider end nu, idet der stadig er foregået nedbrydningsprocesser. Derved er der dannet bly. I løbet af de sidste 3—5 milliarder år må der være dannet mere bly af det nedbrudte uran, end der nu er uran tilbage; desuden må der være dannet bly af det nedbrudte thor i lignende mængde. Der må følgelig være betydeligt mere bly end uran i vor klode. Dette er dog ikke uforeneligt med tallet 16 millio-ntedele bly, som man er kommet til ved den nyeste beregning.

Forholdene mellem mængderne af thor og uran på den ene side og bly (egentlig bly 208 henholdsvis bly 206) på den anden side synes imidlertid at være sådanne, at man må formode, at størstedelen af blyet er dannet som henfaldsprodukter af thor og uran. — Det må i hvert fald være tilfældet, hvis alderen af jorden eller rettere sagt dens thor og uran er væsentlig større end 3000 millioner år. Hvis blydannelsen af thor og uran havde været ved igennem f. eks. 10 milliarder år, skulle der nu være mere end 100 gange så meget bly som uran. Ja alene af bly 207 skulle der være opstået så meget, at bly nu ville have forekommet i meget store mængder.

Dersom alt blyet er dannet ved henfald af thor og uran, kunne man umiddelbart af mængdeforholdene beregne, hvor lang tid blydannelsesprocessen har været, d.v.s. hvor længe det er siden, de endnu forekommende og de nedbrudte thor- og uranmængder blev dannet. Derved kan man få nogen oplysning om alderen af jorden som klode eller i det mindste en øvre grænse for alderen.

En sådan aldersbestemmelse må blive beheftet med betydelig usikkerhed, bl. a. fordi man ikke kender forholdene mellem mængderne af thor, uran og bly særlig nøje.

Almindelig bly's sammensætning antyder jordklodens alder.

Man kan imidlertid beregne dannelsesperiodens varighed på en anden måde.

Uran 235 nedbrydes jo langt hurtigere end uran 238, idet halveringstiden er 700 mill. år mod 4500 mill.

år. Følgelig må der for 700 mill. år siden have været dobbelt så meget uran 235 som nu og for 1400 mill. år siden fire gange så meget, ja for 7000 mill. år siden 2^{10} altså 1024 gange så meget, hvis den sidste rest har eksisteret så længe.

Derimod har der ikke været særlig meget mere uran 238 for 700 mill. år siden end nu, nemlig kun ca. 10 pct. mere; og selv for 7000 mill. år siden skulle der kun have været omkring 3 gange så meget som nu. Uran 235 har altså tidligere udgjort en større procentdel end i vore dage. De forsvundne mængder uran 235 og uran 238 er blevet til henholdsvis bly 207 og bly 206 foruden lidt helium. Det dannede blys mængdeforhold mellem bly 207 og bly 206 sammensætning må da være bestemt af dannelsesperiodens varighed.

Denne aldersbestemmelsesmetode byder principielt på stor nøjagtighed, fordi mængdeforholdene mellem bly 207 og bly 206 på den ene side og uran 235 og uran 238 på den anden side kendes med meget stor nøjagtighed, idet alt uranet og næsten alt blyet opviser ens blandingsforhold. Uran består jo af 0,7 pct. uran 235 og 99,3 pct. uran 238. Almindeligt bly består af 52,3 pct. bly 208, 22,6 pct. bly 207, 23,6 pct. bly 206 og 1,5 pct. bly 204.

Uheldigvis kan beregningen kun give rigtigt resultat under forudsætning af, at alt blyet er dannet ved nedbrydning af thor og uran. Og dette kan simpelthen ikke være tilfældet. Alene den omstændighed, at der er forekommet lidt bly 204 i det almindelige bly, d.v.s. det bly, der forekommer uden for de specielle thor- og bjergarter, vidner om, at en del af blyet må være af anden oprindelse.

Da der ikke er særlig meget bly i forhold til uran og thor, må man dog antage, at størstedelen af blyet er dannet ved nedbrydningen af uran og thor. Under alle omstændigheder kan man bestemme omdannelsesperiodens varighed og dermed også jordens alder inden for visse grænser.

Ved disse og tillige adskillige andre metoder finder man samstemmende, at jordens indhold af radio-

aktive stoffer og dermed selve jorden ikke kan være dannet for mere end 6000 mill. år siden og sandsynligvis for mindre end 5000 år siden.

De radioaktive stoffers varmeudvikling i vore dage og i tidligere tider.

Man kan fremdeles få et skøn, ganske vist kun et groft skøn, angående den højeste tænkelige alder for jordkloden ud fra betragtninger over varmeudviklingen som følge af uranets nedbrydning ved radioaktiviteten.

Ved grundstoffernes radioaktive omdannelser frigøres der varme i betydelig mængde. Netop denne varmeudvikling er skyld i, at der er varmt i bjergenes indre og i jorden i en vis dybde. På den anden side er den ikke stor nok til at kunne medføre opsmeltning af bjergarterne, hvilket viser sig ved, at jorden er fast, i det mindste til 3000 km dybde, lige bortset fra rent lokale magmamasser, hvoraf nogle giver anledning til vulkanudbrud i ny og næ.

Kun thor 232 og uran 238 og deres omdannelsesprodukter forekommer i sådanne mængder og omdannes så hurtigt og med så stor varmeudvikling pr. atomkerneomdannelse, at det giver anledning til en virkelig betydelig varmeudvikling. I anden række kommer kalium 40 og uran 235.

I tidligere tider har der imidlertid været væsentlig større mængder end nu af disse radioaktive og derved varmeproducerende stoffer. Der har endda været langt større mængder kalium 40, hvis halveringstid er omkring 300 mill. år, og der har været umådelig mange gange så store mængder uran 235, hvis halveringstid som sagt kun er ca. 700 mill. år. Desuden har der måske været store mængder af andre radioaktive stoffer, hvis levetid er så kort, at de for længst er omdannet fuldstændigt til andre stoffer. De kan muligvis have haft den dominerende indflydelse på varmeudviklingen i jordklodens stoffer, men det er underordnet for følgende betragtninger.

Tænker man sig, at jorden og dermed de ovennævnte radioaktive stoffer har eksisteret allerede for 10 milliarder år siden, for blot at nævne

et taleksempel, skulle der da have været godt 4 gange så meget uran 238 og knapt dobbelt så meget thor 232 som i vore dage. Men da uran 235-mængden måtte være halveret 14 gange og endda lidt til i løbet af de 10 milliarder år, måtte der ved begyndelsen af perioden have været godt 2^{14} gange så meget uran 235 som nu, altså godt 16.000 gange så meget.

Da uran 235 omdannes henved 7 gange så hurtigt som uran 238 og med nogenlunde lige så stor energifrigivelse pr. omdannet atomkerne, må uran 235 til trods for, at det nu kun udgør 0,7 pct. af det i jorden forekommende uran, være ansvarlig for omtrent 5 pct. af den samlede varmeproduktion i jorden som følge af dens uran og mere end 2 pct. af den samlede varmeproduktion på grund af radioaktive stoffer af alle sorter tilsammen.

Følgelig måtte alene jordens indhold af uran 235 for 10 milliarder år siden have produceret ca. 400 gange så megen varme pr. år som alle de radioaktive stoffer producerer tilsammen i vore dage.

Dersom det havde været tilfældet, måtte jorden i løbet af en forholdsvis kort periode smelte op, så der i bedste fald blot kunne blive en yderst tynd og højst ustabil skal eller slaggemasse tilbage på overfladen.

En ganske anden sag er, at eventuelt forekommende brint i jordens indre dele formodentlig måtte blive udkogt og senere forsvinde til verdensrummet, fordi jorden ikke kan fastholde de lette brintatomer, der er tilbøjelig til at fare hurtigt omkring i luft og følgelig bort fra de høje dele af atmosfæren. — Det er imidlertid en erfarings sag, at de dybtliggende bjergarter plejer at indeholde ret betydelige mængder brint.

Man må derfor slutte, at jorden som stabil klode, hvor der kunne dannes have og aflejres sedimentbjergarter i have, søer og flodbunde, må være dannet for væsentlig kortere tid siden.

Man kan ganske vist ikke på grundlag af sådanne varmeudviklingsberegninger fastlægge nogen særlig præcis øvre grænse for, hvor gammel vor klode kan være. Men

overslaget må dog vise, at jordens alder i det højeste kan være mellem 10 og 5 milliarder år.

Dette tal er noget større, men ikke særlig meget større end de på andre måder fundne tal for minimumsalderen af de radioaktive stoffer og deres nedbrydningsprodukter i visse bjergarter og dermed også de pågældende bjergarter selv.

Stjernernes alder.

Jorden må være ældre end mange af stjernerne.

Man kan nemlig også beregne visse grænser for, hvor gamle stjernerne kan være, hvis man herved tænker på, hvor længe de har udsendt lys. Thi stjernernes energiproduktionsprocesser er klarlagt i hovedtrækkene. De beror på, at brint omdannes til helium. Desuden ved man, hvor meget brint og helium, stjernerne indeholder, i hvert fald inden for visse usikkerhedsgrænser. Brintmængderne viser, hvor stort energipotential er; og heliummængderne viser et maksimum for, hvor store brintmængder, der kan være dannet.

Nogle stjerner udsender så megen stråling, at de simpelthen ikke kan have eksisteret eller i hvert fald ikke eksisteret i deres nuværende tilstand i mere end 10—11 mill. år; og måske er de adskilligt yngre. Det betyder, at de må være dannet i den sidste af de perioder, hvor jorden jævnlige havde istider.

Solens alder.

Også for solen kan man beregne en øvre grænse for den mulige alder, hvorved der her forstås dens alder som strålende himmellegeme.

Disse beregninger viser, at solen for så vidt godt kan være betydeligt ældre end jorden, men ikke over 10 milliarder år.

De omtalte jordaldersbestemmelser giver dog ikke noget som helst holdpunkt for antagelsen om, at solen har strålet allerede på det tidspunkt, da jorden eller rettere sagt dens indhold af radioaktive stoffer blev dannet.

Imidlertid viser mange selv meget gamle bjergarter ved deres opbygning, at der på det tidspunkt, da de blev dannet, har været vand, selv

rindende vand. Andre viser meget tydeligt, at der er foregået gletchervisvirksomhed. Man kan derfor slutte, at temperatur- og nedbørsforholdene på jorden allerede da har været i det store og hele som i vore dage. Følgelig må solen have strålet med nogenlunde samme intensitet som nu i det mindste igennem de sidste 2000 mill. år og sandsynligvis længere.

Det ses altså, at man ved en hel del om alderen af jorden, solen og stjernerne m. m., ja at man faktisk allerede nu kender tidsforholdene i hovedtrækkene.

Skabelses-problemerne.

Herefter melder der sig en række andre problemer: Hvordan er solen, jorden, månen o. s. v. blevet til? — Hvordan er jorden indhold af uran 238 og uran 235 og dens thor dannet? — Hvilke stoffer fandtes der forinden, og i hvilken tilstand befandt de sig? Hvorfor blussede solen op? — Hvordan kan det være, at jordklodens radioaktive stof blev dannet og sammenblandet for 4—5 milliarder år siden, skønt de manglede tidligere, og senere henfaldt igen, omend langsomt? — Hvorfor er de radioaktive stoffer dannet omtrent samtidig med jordkloden og i løbet af en ret kort periode? Hvorfor blev jordens ældste nu tilgængelige bjergarter dannet under næsten nutidige forhold ret kort efter jordklodens dannelse? — Hvorfor er solens alder som strålende stofmasse nogenlunde den samme som jordens alder?

Det er blot et lille udvalg af de mange spørgsmål, man uvilkårligt stiller sig?

Nærværende artikels forfatter har filosoferet en del over disse og en række med dem sammenhængende problemer og har fundet frem til en hypotese, efter hvilken alt synes at passe godt sammen, endda både kvalitativt og kvantitativt. Dens hovedtræk er første gang fremført så sent som i Dansk Geologisk Forening d. 13. december 1954. Den er altså så ny, at den ikke er blevet diskuteret, hvorfor den utvivlsomt indebærer fejltagelser. Foreløbig må den altså kun betragtes som udtryk for forfatterens opfattelse.

(fortsættes)

Er vi på ret vej?

Det var faktisk velgørende at læse Carl Schmidt's indlæg i dette blad den 5. december. Ikke fordi jeg er enig med ham i spørgsmålet om indmeldelse i DSF, men fordi han ikke alene vil kæmpe for, at diskussionen bliver ført på et sagligt plan, men også selv forsøger at fastholde den der. Men Carl Schmidt ved udmærket godt, at politik er humbug. Alle partier tilrettelægger en taktik som bliver rundkastet i pressen og på møder, og den går altid ud på, at overbevise befolkningen om, hvor umulige de andre er, og hvor forstandige og kloge de selv er. Kort sagt: Man vifter dem om munden med det dejligste valgflæsk, og håber på den måde at få dem til at hoppe i gyngen. Når dette er sket og løfterne skal indfries, — nå ja. herregud, vore medløbere er så dumme, de husker alligevel ikke, hvad vi har sagt. Jeg kan bringe i hundredvis af citater fra den politiske arena, som bekræfter denne påstand og beviser, hvordan der gøgles politisk i det lille Danmark.

Det samme gør sig gældende, når sagligheden af de forskellige indlæg om indmeldelse i DSF skal diskuteres, for menneskene er nu engang sådan indstillet, at de, når de står som modstandere overfor hinanden i en ordduel om divergerende spørgsmål, altid vil mistænke modparten for perfiditet eller usaglighed. Lad os derfor se objektivt på problemet og indrømme, at kunne det lade sig gøre at se uvildigt og neutralt på indlæggene, så ville man være hykler, hvis man frikendte hovedbestyrelsens argumentationer for usaglighed, og kun pådutte medlemmerne den.

I et demokrati er det af fundamental betydning, at så mange som muligt tager et personligt standpunkt og ikke lader sig affinde med, hvilke guld-korn der vælter ud af munden på vor tids mange små og store profeter. De har nemlig efterhånden fået den opfattelse, at de altid mener, at de ikke alene giver udtryk for deres egne, men også for alle andres tanker og følelser. De møder op i pressen og på møder som et kompagni Tordenskjolds soldater og fortæller, hvad menigmand skal mene om de geniale indfald, de har fået, og så læser man dagen efter i avisen, at både hint og dit og dat er blevet enstemmigt vedtaget. Men dette er et falsk billede af de faktiske kendsgerninger, fordi vi lever i et demokrati, hvor hver samfundsborger har ret til at mene, hvad han vil, og til at give udtryk for denne mening uden at blive tillagt uærlige og urelle hensigter.

Grunden til, at vi stadig bliver udsat for disse uhyrligheder, er, at debatten mangler frimodige udtalelser fra dem, som af misforstået solidaritetsfølelse eller angst for offentlig optræden apatisk holder sig i passivitet. Fagforeningslederne bærer her på et tungt åg, for de har de demokratiske idealer i munden, men svinger på samme tid piskan over hovedet på den arme stakkel, der vover at hæve pegefingeren en lille smule. De bruger deres oratori-

ske færdiglærte talefærdighed til at overbevise modparten om, at deres taktiske midler er af en sådan beskaffenhed, at et overbærende grin vil følge den modige mand ud i mørket, hvis han tillader sig at have en anden mening end den gængse på bjerget.

Ja, Carl Schmidt, det er stærkt sagt, men skal du være ærlig overfor dig selv, — og det tror jeg, du vil være, — så ved du, at mine betragtninger er rigtige. Jeg har med vilje sat dette indlæg op på denne måde for at bevise, at et indlæg, som kun afslører ubehagelige kendsgerninger, kan virke usagligt med de forkerede briller på. Skal det friske pust og den nyskabende evne, som prægede pionerårene blandt lokomotivmændene, genoplives, så må vi se i øjnene, at den mentalitetsændring, som er sket, dels som følge af krigstiden, dels af organisationernes stadige voksende betydning i vort samfund, i praksis har umyndiggjort den menige samfundsborger, så den ellers velpudsede medalje faktisk betyder, man må finde sig i, at andre bestemmer for en og på en sådan måde, at interessen går tabt og den enkeltes demokratiske frihed knægtes. Det er demoraliserende. Det er forræderi mod demokratiet og betyder, hvis denne kræftsvulst får lov til yderligere vækst, undergang for vort højtprieste demokrati, hvorefter befolkningen bliver indordnet under en eller anden form for diktatur.

Det er denne fare mange af modstanderne af indmeldelse i DSF er bange for, og derfor råber et vagt i gevær, for hvad hjælper talen om de demokratiske frihedsidealer, hvad hjælper det, at grundloven tilsikrer den enkelte borger frihed i personlig, religiøs, politisk og kulturel henseende, hvis den enkelte ikke får lov til at benytte denne frihed på en måde, der gør, at man oplever, at der i et demokrati træder et retfærdigt, flertalsbetonet samarbejde i stedet for magtbudet. Det er her hovedparten af lokomotivmændene mener, at hovedbestyrelsen har svigtet. Derfor står lokomotivmændene splittet på spørgsmålet om indmeldelse i DSF. Det døver initiativet og virker som sovepulver på den faglige interesse, når de mennesker, der tør tale Roma midt imod, bliver påduttet uvidenhed og manglende forståelse af de politiske og faglige spørgsmål og samfundsproblemer. Vi benytter os kun af vor demokratiske ret til at forfægte vore synspunkter, men fordi vi benytter denne ret og ikke er enige med hovedbestyrelsen, kan vi da godt ha' lidt andet end uvidenhed i hovedet.

Carl Schmidt skriver, at arbejderne ikke er så idealistiske indstillet mere som fortidens kæmper, nej, men det har sin naturlige forklaring i, at den gamle liberalisme på den ene side og socialismen på den anden ikke længere har befolkningens store interesse. Samfundsmagten blev i trediverne, under krigen og i genopbygningen efter denne befolkningens formidler, den griber ind snart alle vegne; — kornpriser, strejker, lockouter, magtkampen mellem arbejdsgivere og arbejdere, o. s. v. Men samfundsmagten er ikke alene socialdemokratiet; det er alle partier på Christiansborg. Der findes ikke een, der vil benægte den betydning, socialdemokratiet har haft for højnelse af den samlede arbejderklasse, end ikke konservative eller venstre underkender den, men af forståelige grunde står de ikke

på vælgermøderne og lovpriser socialdemokratiet herfor. De politiske resultater opnås i dag ved forhandling uden den lidenskabelige kamp, som splittede befolkningen førhen, det skulle være en styrkelse af demokratiet, og det er det også. Den, der vil forsøge at fremelske fortidens kampånd og stridslust, vil kæmpe forgæves, for mentaliteten er blevet en anden, nu er forligspolitikken sat i højsædet, og det har vist sig, at denne opfindelse slet ikke er så ringe.

Du skriver bl. a. om vor økonomiske hjælp til den socialdemokratiske presse: Lad det være en trøst, at alle de goder, som den politiske arbejderbevægelse opnår, også kommer disse modstandere af støtten til opnåelse heraf til gode. — Men det er en dårlig trøst, for hvis dit demokratiske hjerte banker for den politiske frihed, som er nedfældet i grundloven, så må du drage den demokratiske konsekvens, at lade dine politiske modstandere selv bestemme, om de vil støtte paven i Rom eller »Himmelekspressen« i København.

Det er mig ligegyldigt, om det er 5 kr. eller 1 øre, det drejer sig om, for det er udemokratisk og utiltalende, når der gribes ind i ens politiske frihed. Ville du selv støtte Land og Folk eller Dagens Nyheder? Nej, det ville du ikke. Du ville kæmpe som en løve, hvis man ville tvinge dig til det — ikke?

I dit indlæg slår du gang på gang på ordet solidaritet, som om dette ord er et universalmiddel, der kan løse alle problemer. Men betyder dette ord det samme for dig indadtil blandt lokomotivmændene, som det tilsyneladende gør udadtil? Det er her man må have sin tvivl. For solidaritet betyder efter gammel tradition: Fælles ansvar, sammenhold og samfundssind. Fælles ansvar og sammenhold er grundfundamentet i ordet solidaritet; derfor er betydelsen af dette ord kun tågetale af forkæmpere

for indmeldelse i DSF. For det kan da ikke være sammenhold blandt lokomotivmændene, de vil, når deres stædige iver efter at se os i DSF resulterer i opløsning og ødelæggelse af lokomotivmandsforeningen.

Al den ævl og kiv og utilfredshed, som dette spørgsmål har nedfældet i medlemmerne over hele landet, kunne være undgået, hvis man inde på Hellerupvej havde haft mere føling med medlemmerne, og på et tidligere tidspunkt var kommet til erkendelse af, at man ikke kan tilsidesætte medlemmernes demokratiske medbestemmelsesret uden en kraftig reaktion fra disse.

Hvorfor må spørgsmålet ikke komme ud til urafstemning? Al den snak om det rette forum og den højeste myndighed gælder til Wandsbeck, for lokomotivmændene er da oplyste og kultiverede mennesker, og de følger lige så intenst de store samfundsproblemer som deres repræsentanter på Hellerupvej. Jeg ved godt, der bliver sagt, at man ikke kan holde urafstemning og folkeafstemning altid, det vil sløve og ende i anarki. Men forbundsrepublikken i Schweiz beviser noget andet. Her har folkeafstemningen en meget stor plads i forfatningen, og det har vist sig, at dette har virket meget befrugtende på befolkningens politiske aktivitet, og at de talrige folkeafstemninger ikke sløver, men får folket til at føle sig mere som en medbestemmende faktor.

Det ville være en lykke, om der blev hældt olie på de oprørte bølger, som formandsmødet på feriehemmet oppiskede, men det nås ikke, hvis man fratager medlemmerne deres demokratiske medbestemmelsesret og tillægger anderledes tænkende de laveste motiver. Det er nu ikke pænt at tænke det dårligste om sine medmennesker.

Lokomotivfører S. Juul Madsen,
Korsør.

Lokomotiver til centralopvarmning

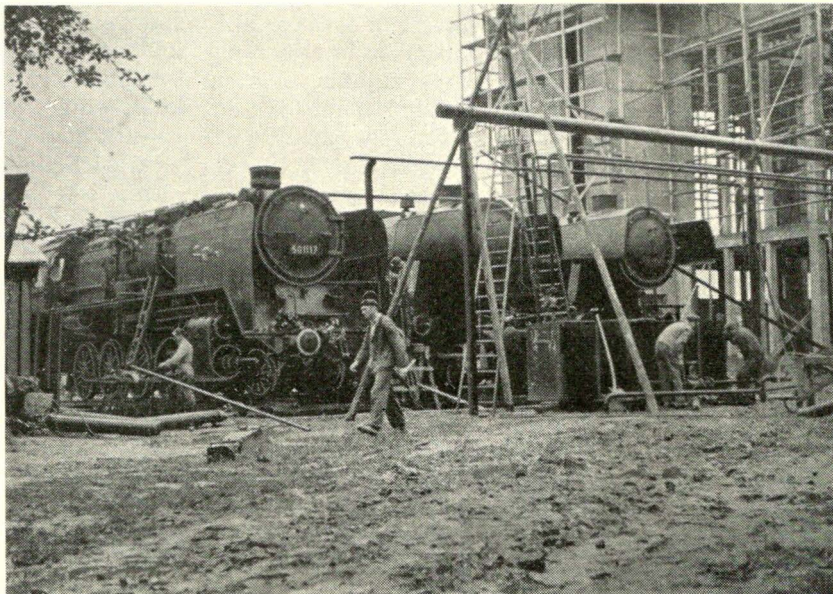
I den württembergske by Aldingen er udført en usædvanlig opgave, idet man til opvarmning af beboelsesejendomme anvender lokomotiver.

Disse ialt 22 ejendomme er opført til brug for nogle af den amerikanske besættelsesmagts medlemmer og deres familier for at lindre den tyske bolignød.

Det interessante arrangement er kommet i stand med hjælp fra Tyske Forbundsbaner, idet jernbanedirektionen i Stuttgart har stillet 3 lokomotiver til rådighed, og disse er transporteret til Aldingen fra den 7 km borte liggende banegård Kornwestheim.

Fremfor at rulle på skinnerne må de brave lokomotiver nu besørge centralopvarmningen til de 396 lejligheder.

Stetza.

Dansk Jernbane-Orkester Forbunds repræsentantskabsmøde i Fredericia

den 21. november 1954

Formanden, E. V. Bjørneboe, København, bød den talstærke repræsentation velkommen og udtalte ønsket om en kammeratlig og saglig diskussion af vore fælles problemer, hvorefter man, på formandens opfordring, stående udstviede et minuts stilhed i mindet om de af vore orkesterkammerater, der var døde i årets løb. K. E. Steengaard, Fredericia, valgtes til ordstyrer.

Da forbundssekretæren H. C. O. Hansen var forhindret i at give møde, oplæste E. Nedergaard, København, forhandlingsprotokollen, som godkendtes efter nogle få bemærkninger fra K. v. d. Aa. Kühle, Aarhus, Winther, Esbjerg, V. Larsen, Fredericia, og Rennison, Aarhus. — Da der fra forskellig side var tvivl om fortolkningen af forbundets love, som fandtes mangelfulde, foreslog ordstyreren, at man, forinden fortsættelse af dagsordenen, søgte at få klarhed over, om alle var interesserede i samling om D. J. O. F., og om nødvendigheden eller interessen af at være tilmeldt D. J. I. F. — Dette vedtoges og efter en lang diskussion stod det klart, at samtlige repræsentanter gik ind for vort forbund, og tre orkestre endvidere for medlemskab af D. J. I. F. Dog måtte Kühle, A. J. O., først forelægge spørgsmålet for sine orkestermedlemmer, men han lovede at anbefale tilslutning til D. J. O. F. — Regnskabet, som forud var tilsendt orkestrene, godkendtes med akklamation. — Af formandens beretning var de vigtigste punkter meddelelsen ang. tilsagn fra Generaldirektoratet for Statsbanerne om uniformer til ikke uniformsberettigede, hvilket dog ikke kunne indløses, førend der forelå fyldige oplysninger fra samtlige tilsluttede orkestre angående deres behov for et sådant tilsagn.

Endvidere var der hos Tipsfonden ansøgt om del i tilskudene til oplysende og kulturelt arbejde.

Formandens beretning godkendtes enstemmigt.

Under ordstyrerens ledelse gennemgik man derefter et fra forretningsudvalget fremsendt lovfor-slag, som efter en kritisk og saglig diskussion revideredes og sluttelig enstemmigt godkendtes.

Ved valgene besattes forretningsudvalget således:

Forbundsformand: E. V. Bjørneboe, Københavns Jernbane-Orkester.

Forbundssekretær: A. L. Rennison, Centralværkstedets Orkester, Aarhus.

Forbundskasserer: Vaarmark, Esbjerg Jernbane-Orkester.

Suppleant: V. Larsen, Fredericia Jernbane-Orkester.

Revisorer: K. v. d. Aa. Kühle, Aarhus Jernbane-Orkester, og Fenger, Struer Jernbane-Orkester For-ening.

V. Larsen, Fredericia, gav oplysninger om både besværlighederne og glæderne ved F. J. O.s arrangement af dette års jernbane-orkesterstævne, som E. V. Bjørneboe, på forbundets og egne vegne roste og takkede det unge, initiativrige orkester for, hvorefter han gav de på nuværende tidspunkt mu-

lige oplysninger om næste års jernbane-orkesterstævne i København, hvortil det er lykkedes at formå et vespillende østrigsk jernbane-orkester fra Knittelfeld at deltage, og det er også hensigten at invitere et norsk og et svensk jernbane-orkester.

Sluttelig opfordrede opfordrede Bjørneboe samtlige orkestre til i hver sin by at søge valgt en jernbanedronning, som skal deltage i konkurrencen i København om titlen »Danmarks Jernbanedronning«.

Efter at have takket for god og saglig behandling af vore problemer hævede ordstyreren mødet.

A. Leighton Rennison,
forbundssekretær.

Det sjælland-falsterske statsbane- personales bibliotek

Fra 1. maj d. å. fratræder:

Som bestyrelsesmedlemmer:

Trafikinspektør E. A. Lyngge og
overtrafikassistent K. P. A. Hansen.

Som suppleanter:

Pensioneret rangerformand I. S. Juhl og
ekspeditionssekretær T. E. Jensen.

Som revisor:

Stationsleder C. W. Bodenhoff-Olsen.

Som revisorsuppleant:

Trafikkontrolør M. H. Kotmann.

Alle er villige til at modtage genvalg.

Eventuelle kandidatforslag, underskrevet af mindst 10 medlemmer, skal ifølge vedtægterne være bestyrelsen i hænde senest 10. februar under adresse: Københavns Hovedbanegaard. På forslaget må de opstillede kandidater have erklæret sig villige til at modtage valg.

I vor travle og hektiske tilværelse er det godt at slappe af.

Kender De glæden ved en stille time med læselampen tændt over en god bog?

Det giver fornyet energi til at kaste sig ud i dagens slid.

Må jeg gennem disse linier gøre opmærksom på Statsbanepersonalets eget bibliotek, en institution, der snart er lige så gammel som banerne selv, men som stadig fornyer sig med de sidst udkomne bøger. Sætter De pris på historie, rejsebeskrivelser, skønlitteratur eller kriminalromaner — biblioteket har noget for enhver smag og er parat til at give Dem netop det, som De synes om, og som kan give Dem den glæde og adspredelse, som De har behov.

Kom op og besøg os (tirsdag, torsdag kl. 16—17,15, lørdag kl. 13—14,15), hvad enten De er medlem eller ej!

Hvis De ikke allerede er medlem, gør De Dem selv en glæde ved at melde Dem ind, og De skaffer Dem værdier, som rækker langt videre end det, De ellers kan opnå (f. eks. 12—13 cigaretter) for det ringe beløb pr. måned, det koster at være medlem.

Vi får netop i år mange nye gode bøger.

E. A. Lyngge.

Foreningens ekstraordinære medlemmer

I forbindelse med årskiftet bortfalder indbetaling af kontingent for ekstraordinære medlemmer over girokontoen. For fremtiden vil kontingentet blive indeholdt i pension eller lønning pr. 1. februar.

Opmærksomheden henledes på, at denne ordning kun gælder pensionister og månedslønnede tjenestemænd.

Juletræsfest — Aalborg

DLF Aalborg-afdelinger afholder juletræsfest lørdag den 8. januar 1955 kl. 17,30 på Hotel »Kong Frederik«, Kogensgade.

Pensionister og enker efter lokomotivmænd samt lokomotivfyrbøderaspiranter indbydes venligst til at deltage.

Bestyrelsen.

Opmærksomhed frabedes

Al opmærksomhed ved mit jubilæum frabedes venligst.

V. Jensen, lokomotivfører, Gedser.

Opmærksomhed i anledning af mit jubilæum frabedes venligst.

E. R. Pedersen, lokomotivfører, Aalborg.

Al opmærksomhed ved mit jubilæum frabedes.

*N. P. Tarp Nielsen,
lokomotivfører, Fredericia.*

Eventuel opmærksomhed ved mit jubilæum frabedes venligst.

*L. H. Pedersen,
lokomotivfører, Fredericia.*

NYE ADRESSER

København Gb. lokomotivfører-afdeling:

Kassererens adresse rettes til: Bremensgade 64, stuen, København S. Telf. Asta 3093.

Byttelejlighed i forbindelse med hus til salg i Næstved

Pænt velholdt 2-families hus i Næstved, stor have, god beliggenhed til salg. God udbetaling ønskelig.

3 værelses lejlighed i stueetage samt stort kælder-værelse ledigt ved køb.

Byttelejlighed i København nødvendig. Nærmere ved henvendelse til fru E. Pedersen, Hvedevænget 53, stuen, Næstved.

Forfremmelser til lokomotivførere pr. 1-1-55.

Lokomotivfyrbøderne:

E. M. Pedersen, Viborg, i Gedser.
N. P. Nissen, Padborg, i Gedser.

Forflyttelser efter ansøgning pr. 1-1-55.

Lokomotivfyrbøderne:

E. Nielsen (Bennedsen), Gedser, til Korsør.
B. Carlsen, København Gb, til Helsingør.
E. Skadhauge, København Gb, til Gedser.
T. B. Nielsen, Korsør, til København Gb.
K. Rasmussen, Roskilde, til Padborg.

Tilladelse til at bytte tjenestested efter ansøgning pr. 1-1-55.

Lokomotivfyrbøderne:

E. J. P. Pedersen, Korsør, og S. A. Nielsen (Strøm), København Gb.

Ansæt som lokomotivfyrbødere pr. 1-1-55.

Lokomotivfyrbøderaspiranterne:

E. Sparre, Slagelse, i Slagelse.
H. Diedrichsen, Padborg, i København Gb.
M. T. Hansen, Roskilde, i Roskilde.
J. R. Hougaard, Roskilde, i Roskilde.
E. Jensen, Fredericia, i København Gb.
E. H. Sørensen, Helsingør, i Helsingør.
N. P. Hermann, Padborg, i København Gb.
O. K. Thaarup, København Gb, i København Gb.
J. A. Nielsen, Helsingør, i København Gb.
E. P. Olsen, Gedser, i Gedser.
E. C. Carlsen, Korsør, i Korsør.
H. G. Pedersen, Struer, i Roskilde.

Afsked.

Lokomotivfører H. C. E. Hansen, Nøl, afskediget efter ansøgning på grund af alder med pension (28-2-55).
Lokomotivfyrbøder V. Andresen, Gedser, afskediget efter ansøgning pr. 30-11-54.

Dødsfald.

Lokomotivfører T. C. M. R. Nielsen, Tønder, er afgået ved døden den 14-12-54.

Dødsfald blandt pensionister.

Pensioneret lokomotivfører C. M. Madsen, Strandgade 28, Vordingborg. Død den 4-12-54.

Statsbanepersonalets Sygekasse

Sygekassens regnskab for året 1953/54 foreligger og kan af de interessenter, der ønsker det leveret, rekvireres på sygekassens kontor, hvorfra det vil blive tilsendt, når forlangende herom indsendes.

Forlang

KAFFE

fra P. M. BRUUN's Kafferisteri
(Ved A. M. Petersen)

Engelsk Beklædnings-Magasin

Telefon 346 NYBORG Telefon 346

Besøg „Kurhotellet“

Nyborg Strand . Tlf. 112

Bevar
Beskyt
Forskøn
MAL!

Nyborg Tapet- og Farvelager

C. Østergaard Jensen
Nr. Voldgade 66 . Tlf. 283

A/s C. F. Schalburg

VINGAARDEN I NYBORG
Grundlagt 7. Juni 1817

Nyborg Kulimport og Nyborg Cichorietørreri A/s

Telefon 15 og 23

NØRREGADES KIOSK

Nørregade 9 (Alfred Johansen) Telf. 261

Alt i Dag- og Ugeblade — Tobak og Spiritus

Bødtcher-Jensen

Kongegade, Nyborg, Tlf. 33

Bøger
Papir
Musik

H. KONGGAARD

Murermester Entreprenør

Kronprinsensgade 10 . Telefon Nyborg 27

Drevsen & Nellemann

NYBORG - TELF. 25 og 189
Isenkram-, Støbegods-, Glas-, Porcelæn- og
Udstyrsforretning

NYBORG DAMPVASKERI OG TRI-RENSERI

Kemisk Tøjrensning
Telefon 54

Cafe FÆRGEGAARDEN

Godt Madsted . Billige Priser . Tlf. Nyborg 582

I. KRUSE & BECH

Vand-
Gas- & Lysinstallationer
Telf. Nyborg 144, 381 - 1144

JOHS. WICHMANN'S

Træskoforretning
anbefales
d'Hrr. Lokomotivmænd

HJ. MARTENS EFT.

v/ Peter Christensen
Guldsmed Nørregade 6,
& Gravør Nyborg, Tlf. 369

Østervembs

VINSTUE

anbefales

Weinrich Nielsens

Bageri og Conditori

anbefales

WERNER HANSEN

Urmager og Guldsmed
Briller med Dobbeltglas
anbefales til Tjenestebrug.
Deres Sygekasse giver Tilskud.

Nyborg Liggistemagasin

K. Jacobsen Snekermester
Besørger alt vedr. Begravelse el.
Ligbrænding. Grdl. 1897
v/ Slottet . Tlf. 171

Radio-Magasinet

Østfyns største Grammofon-
Pladelager
Nørregade 13 . Telf. 1060

C. Knackstredt

Tlf. Nyborg 550

Spec.: Kranse, Buketter,
Planter og Potte-Kultur
Direkte Salg fra Drivhus
Ingen Butiksløje
derfor billigste Priser

RICHARD LEHN

1. Kl. Herreekvipering Tlf. Nyborg 68

Til daglig og Fest
»BORGERFORENINGEN«

Tlf. NYBORG 1313

altid bedst

P. Mainz

N. Urban Sørensen

Nyborg

Telf. 111 2 L.

Altid 1ste Kl. Varer

Det er altid
TOP-tid

ØSTIYDSKE BRYGGERIER AKTIESELSKAB

Jensen & Nielsen

Kirkegaardsvej 1, Aarhus, Tlf. 1379

Stort
Udvalg i
Grav-
monumenter

Chr. Christensen

Sten- og
Billedhugger Etbl.

Frederiksgade 26, Aarhus
Telefon 20720

Thorvald Torntoft

AARHUS

Frederiks Alle 116 Tlf. 2551

Isenkram.

Køkkenudstyr, Glas,
Porcelæn og Fiskegrejer

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

Aarhus

København

Aktieselskabet

Aarhus Discontobank

Tlf. 20188

Kontor: Søndergade 9

Fisk - Vildt - Fjerkræ

PRØVEN

FR. ALLE 139 . TLF. AARHUS 25322

Arbejder Spare- og Laanekassen for Aarhus og Omegn

de Mezasvej 1 Østergade 4 Tordenskjoldsgade 37
Tlf. 30333 Tlf. 26255 Tlf. 68166

Indskudskapital ca. 46,6 Mill. Reserver ca. 4,8 Mill.

Dansk Lokomotivmands Forenings medlemmer
ønskes et godt og lykkeligt år 1955.

Mette Andersen

Dansk Fane-Industri, Silkeborg.

Brdr. Jensen

Fr. Alle 112 . AARHUS . Tlf. 4520

Storaarhusianske Mejerier

Mælk fra tuberkulinprøvede Besætninger

S. Bendtsen & Co.s Eftf.

Skræderforretning

Ryesgade 27, Aarhus

Telefon
Aarhus 3720
Leverandør
til DSB

Aarhus
Amtstidende

RADIO-THYGESEN

Raadhuspladsen 1 . Aarhus . Telefon 1010-1040

Førende Specialforretning i
RADIO - GRAMMOPONER - PLADER

Sig det med Blomster

★
Paa faa Timer
overalt i Verden

P. B. VAHL

Fr. Alle 149, Aarhus, Tlf. 5150

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger

Hovedkontor: Njalsgade 15, København
Telefon 4015

A/s **Kulimporten Dania**

Vestre Boulevard 9, Kbhvn.
Central 3443

THÜRMEERS

originale Snittøj

HB HOVEDSTADENS BRUGSFORENING HB